Citiți lecția din manual: *Napoleon I și răspândirea ideilor Revoluției Franceze în Europa*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Napoleon Bonaparte și Franța revoluționară

1. Consulatul și sfârșitul Republicii (1799-1804)

- 9 noiembrie 1799 - lovitura de stat din *„18 brumaire”*: generalul Napoleon Bonaparte, cu ajutorul armatei, a preluat puterea și a instaurat un nou regim politic, Consulatul;
- 13 decembrie 1799 - a fost adoptată Constituția Anului VIII, conform căreia: puterea executivă a aparținut celor trei consuli, numiți pe zece ani, dintre aceștia doar Prim Consulul, Napoleon Bonaparte, având prerogative largi (a numit miniștri și funcționari, a propus legi, a condus armata și a coordonat politica externă); puterea legislativă a fost exercitată de patru adunări, cu atribuții limitate (Consiliul de Stat, Senatul, Tribunatul și Corpul legislativ);
- 1799-1804 - pe plan intern, Bonaparte, în calitate de Prim Consul, a eliminat corupția și nesiguranța cetățenilor, și-a subordonat justiția, educația, administrația (a numit în funcții oameni de încredere), a instituit cenzura și a demarat o serie de reforme care au schimbat în mod radical societatea franceză:
a. Administrație: statul a fost împărțit în departamente, conduse de prefecți numiți de Consulat;
b. Finanțe: a fost reglementat sistemul impozitelor, a fost fondată Banca Franței (1800) și s-a emis o nouă monedă, francul (1803);
c. Justiție: magistrații au fost numiți de Prim Consul, fiind subordonați ierarhic Curții de Casație din Paris;
d. Codul civil (Codul lui Napoleon): 1804 - a fost promulgat un cod care a unificat legislația și a menținut principiile revoluționare (libertatea individului, de conștiință, dreptul la muncă, abolirea privilegiilor feudale și caracterul inviolabil al proprietății), dar a restabilit și principii vechi (autoritatea tatălui asupra familiei, dreptul acestuia de a își dezmoșteni copiii și de a îi trimite la închisoare și reintroducerea sclaviei în colonii).
- 15 iulie 1801 - la Paris, semnarea Concordatului cu papa Pius al VII-lea (1800-1823), prin care Sfântul Scaun a acceptat regimul republican, iar Prim Consulul a recunoscut religia catolică și și-a rezervat dreptul de a numi episcopii francezi;
- 7 august 1802 - Napoleon Bonaparte a fost ales, prin vot popular (referendum sau plebiscit), consul pe viață;
- 18 mai 1804 - Bonaparte a devenit împărat sub numele de Napoleon I (1804-1814; 1815) ⇒ 2 decembrie 1804 - încoronarea lui Napoleon I și proclamarea Primului Imperiu Francez (1804-1815);
- 1799-1802 - pe plan extern, Franța și-a consolidat controlul asupra cuceririlor din Italia și Belgia:
a. 25-26 septembrie 1799 - la Zurich, armata rusă a fost învinsă de francezi ⇒ Imperiul Rus a părăsit a Doua Coaliție antifranceză;
b. 1800 - francezii au înfrânt trupele austriece la Marengo (14 iunie) și la Hohenlinden (3 decembrie) ⇒ 9 februarie 1801 - semnarea Tratatului de pace de la Luneville (Franța): Austria a recunoscut cuceririle Franței din Occident (Belgia, zonele de la est de râul Rin și Italia);
c. 25 martie 1802 - semnarea Tratatului de pace de la Amiens (Franța) cu Marea Britanie (din 1801: Regatul Unit) ⇒ sfârșitul celei de-a Doua Coaliții antifranceze.

2. Europa și războaiele napoleoniene (1804-1815)

- 1804-1815 - Napoleon I, alături de oameni devotați (noua nobilime), a condus autoritar Franța (prin decrete-legi și cenzură) și a extins militar Imperiul cu ajutorul *„Marii Armate”* (700.000 soldați):
I. 1805-1806: războiul celei de-a Treia Coaliție antifranceze (Regatul Unit, Imperiul Austriac, Prusia și Imperiul Rus). 1805 - Napoleon a transformat Republica Cisalpină în Regatul Italiei (mai), a invadat spațiul german (august), i-a înfrânt pe austrieci în bătălia de la Ulm (21 octombrie) și forțele combinate ale rușilor și austriecilor în bătălia de la Austerlitz (*„bătălia celor trei împărați”*: 2

decembrie), dar flota franco-spaniolă a pierdut supremația navală în fața britanicilor în bătălia de la Trafalgar (21 octombrie) ⇒ 26 decembrie - semnarea Tratatului de pace de la Pressburg (Bratislava, Slovacia): Austria (din 1804: Imperiul Austriac) a fost obligată să renunțe la teritoriile din Italia, iar spațiul german a fost reorganizat în Confederația Rinului.
II. 1806-1807: războiul celei de-a Patra Coaliții antifranceze (Regatul Unit, Imperiul Rus și Prusia). 1806 - Napoleon i-a învins pe prusaci în bătăliile de la Jena-Auerstedt (14 octombrie) și a decretat *Blocada Continentală* împotriva Regatului Unit (11 noiembrie), scopul fiind înfrângerea britanicilor prin acțiuni economice (statelor europene le-a fost interzis comerțul cu Regatul Unit). 1807 - Napoleon i-a înfrânt pe ruși în bătăliile de la Eylau (7-8 februarie) și Friedland (14 iunie) ⇒ 7 iulie - semnarea Tratatului de pace de la Tilsit (Federația Rusă): formarea Regatului Westfaliei în Prusia Occidentală, iar în teritoriile poloneze ce au aparținut Prusiei s-a format Marele Ducat al Varșoviei; Franța a ocupat Portugalia (noiembrie).
III. 10 mai 1808: Franța a ocupat Spania.
IV. 10 aprilie-14 octombrie 1809: războiul celei de-a Cincea Coaliții antifranceze (Regatul Unit și Imperiul Austriac). 1809 - Napoleon i-a înfrânt pe austrieci în bătălia de la Wagram (5-6 iulie), a cucerit Statele Papale și l-a luat prizonier pe papa Pius al VII-lea ⇒ 14 octombrie - semnarea Tratatului de pace de la Viena (Austria): Imperiul Austriac a cedat teritorii care au format Provinciile Ilirice (Carintia, Carniola, Trieste, Croația, Istria și Dalmația).
V. Iulie 1810: Franța a anexat Olanda.
VI. 24 iunie-14 decembrie 1812: țarul Alexandru I a încălcat *Blocada Continentală*, iar Napoleon I a decis să invadeze Rusia: francezii i-au învins pe ruși la Borodino (7 septembrie) și au ocupat Moscova (14 septembrie), dar au fost înfrânți de iarna rusească și atacurile cazacilor ⇒ 500.000 soldați francezi pierderi și începutul luptei popoarelor Europei împotriva Imperiului napoleonian.
VII. 1813-1814: războiul celei de-a Șasea Coaliții antifranceze (Regatul Unit, Imperiul Austriac, Prusia, Imperiul Rus și Spania). 1813 - Napoleon a fost învins în bătălia de la Leipzig (*„bătălia națiunilor”*: 16-19 octombrie) și obligat să evacueze Germania și Italia ⇒ 21 decembrie - Franța a fost invadată de forțele coaliției. 1814 - Parisul a fost cucerit de forțele coaliției (31 martie), Napoleon I a fost obligat să abdice (6 aprilie) și a fost exilat pe Insula Elba (mai) ⇒ restaurarea dinastiei Bourbonilor în Franța, prin urcarea pe tron a regelui Ludovic al XVIII-lea (1814-1824).
VIII. 1815: Napoleon a evadat de pe Insula Elba (26 februarie) și a revenit la Paris (20 martie) ⇒ 20 martie-8 iulie - perioada *Celor 100 de zile*.
IX. 25 martie-8 iulie 1815: războiul celei de-a Șaptea Coaliții antifranceze (Regatul Unit, Imperiul Austriac, Prusia și Imperiul Rus). 1815 - forțele franceze au fost înfrânte în bătălia de la Waterloo (18 iunie), Napoleon a fost nevoit să abdice (22 iunie) și a fost exilat pe Insula Sfânta Elena (octombrie).
X. 5 mai 1821: pe Insula Sfânta Elena, Napoleon Bonaparte a murit (cancer la stomac/otrăvit?).

3. Urmări

- 1789-1799 - în Europa, s-au răspândit ideile Revoluției Franceze, precum egalitatea, libertatea și desființarea privilegiilor feudale;
- 1799-1815 - în teritoriile controlate de Imperiul Francez au fost luate măsuri de modernizare a societății, acestea fiind organizate după modelul administrativ impus de Napoleon I:
a. State anexate, conduse de împărat: Piemont, Parma, Toscana, Statele Papale, Provinciile Ilirice, Belgia, Luxemburg și Olanda;
b. State satelit, independente formal, conduse de rude din familia Bonaparte, au format o zonă tampon ce a protejat Imperiul de atacurile externe: Confederația Rinului, Regatul Westfaliei, Regatul Italiei, Regatul Neapolelui, Regatul Spaniei, Republica Elvețiană și Marele Ducat al Varșoviei.
- 1804-1815 - afirmarea identității naționale a popoarelor s-a realizat în perioada războaielor împotriva lui Napoleon I în Spania, teritoriile germane, Imperiul Austriac și Imperiul Rus;
- 1815 - după căderea Imperiului Francez, valorile promovate de acesta, preluate mai mult sau mai puțin de statele și teritoriile cucerite, au servit drept model pentru modernizarea societății europene și pentru afirmarea ideilor naționale din secolul al XIX-lea.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=HxTNuGnYZWM

https://www.youtube.com/watch?v=8aq_gRfmjgY

Fișă de lucru: ***Napoleon Bonaparte și Franța revoluționară***

Citiți cu atenţie sursele de mai jos, apoi răspundeți cerinţelor:

A. *„Jur să respect egalitatea în drepturi, libertățile politice, să conduc având în vedere doar fericirea și gloria poporului francez.”*

(Jurământul împăratului Napoleon I din Constituția din anul 1804)

B. *„Soldați! Vă voi conduce în Franţa, unde vă veţi bucura de toată grija. Poporul meu vă aşteaptă cu bucurie şi pentru voi va fi de-ajuns să spuneţi: <<Am participat la bătălia de la Austerlitz>>, ca să vi se răspundă: <<Iată un erou!>>”*

(Proclamaţia lui Napoleon I după bătălia de la Austerlitz)

C. *„Restrângeți drepturile ziarelor. Revoluția s-a încheiat, în Franța nu mai există decât o putere! Nu voi accepta niciodată ca jurnaliștii să spună sau să scrie ceva contra mea.”*

(Napoleon I către ministrul Poliției)

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

1. Alcătuiți, pe baza surselor A, B și C, o listă care să cuprindă cuvintele care dovedesc caracterul autoritar al conducerii împăratului Napoleon I.

2. Indicați sursa care demonstrează că unul dintre drepturile recunoscute în perioada Revoluției Franceze a fost încălcat în timpul domniei împăratului Napoleon I și numiți dreptul respectiv.

BIBLIOGRAFIE:

1. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Akademos Art, Ilfov, 2023.
2. Ochescu, Maria, Oane, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Art Klett, București, 2023.
3. Ciobanu, Loredana, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Booklet, București, 2023.
4. Preda, Elena, Stoica, Stan, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura CD Press, București, 2023.
5. Boșcodeală, Felicia Elena, Cojocaru, Daniela Ana, Sima, Marina, Șerban, Nicolae, Bălănescu, Flori, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Corint Logistic, București, 2023.
6. Stan, Magda, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2023.
7. Diaconu, Maria Aurelia, Aichimoaie, Adrian Ilie, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Intuitext, București, 2023.
8. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Litera, București, 2023.
9. Carpentier, Jean, Lebrun, Francois (coordonatori), *Istoria Franței*, Editura Institutul European, Iași, 2001.
10. Price, Roger, *Istoria Franței*, Editura Orizonturi, București, 2022.
11. Townson, Duncan, *Franța în revoluție*, Editura ALL, București, 2000.
12. Tulard, Jean, *Napoleon*, Editura Compania, București, 2000.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT